

Baka-versek Szekszárdon

Szekszárdon 1995 szeptemberének utolsó hetében jártam először. Szegedről érkeztünk busszal, autókkal; az ország minden tájáról útra keltek az emberek: aznap Szekszárd volt az ország szíve.

A költő utasításait követtük. Augusztusban voltam nála látogatóban a Molnár utcai lakásban. Molnár utca 4., sosem feledhetem: 1990 tájékán vagyunk, tikkasztó júliusi hőség az újszegedi Tisza-parti úttörőtáborban, Baka Pista pedig, unva az unalmas protokollt, az egykori KISZ-es vezető táborzáró beszédét, lelkemre köti, látogassam meg. Hogy mi a címe? Várjál csak, mondja, könnyű megjegyezni. Az, hogy Molnár utca, magától értetődő, a 4. meg, hát, ide figyelj, mutatja föl a kezét, ha levágják az egyik ujjam, akkor éppen annyi van: 4.

Voltam nála néhányszor, aludtam is a dolgozósobájában, de többnyire inkább a Kincskereső szerkesztőségében találkoztunk. A szűk folyosón vastagon szivárgó zene – Mahler, Sosztakovics vagy éppen Saint-Saëns, Rahmanyinov – árama vitt a legbenső szobába. De akkor, amikor az utasításait kaptuk, már nem járt be a szerkesztőségbe, a Molnár utca 4-ben fogadott minket, tanítványait, 1995 augusztusában. Persze az utasítás túl erős kifejezés, útmutatás volt az, óvás, óvott minket is, magát is. Hogy nem kell búsongani. Inkább igyunk meg egy jó palack szekszárdi övöröst. Jókedvet csinál, nemesíti az elmét. Sírni nem érdemes.

Egy hónap sem telt el, népes csapatunk útba ejtett egy külvárosi éttermet, de övörös nem volt; állítólag Szegeden is csak Baka Pista miatt tartott a lakótelepi kisbolt. Ittunk hát valami más szekszárdi vöröset, aztán indultunk a temetőbe.

Erről csak annyit, hogy szikrázó napsütés volt. Igazi vénasszonyok nyara.

Huszonhat év telt el azóta. Baka István ebben a huszonhat évben is mindvégig velünk volt. Költőnek könnyű, mondhatnánk, de az életmű a mai zajban önmagában nem elég: ehhez kellett az életművét éltető özvegy, Baka Tünde, valamint a Baka István Alapítvány kitartó munkája. Szeged és Szekszárd hűsége. És a Baka Istvánról elnevezett versmondó találkozó is, ahol hangot kaphatnak a szavak.

Pista néha nekem is felolvasta egy-egy újabb versét. Visszafojtott hangon, ügyelve a pontos értelmezésre, apró elmozdulásokkal érzékeltetve ironia és érzékenység elegyét, ahogyan élőszóban is beszélt, zenéről és nőkről, közvetlen természetességgel a betegségéről is.

Készültek vele hangfelvételek is, bárki utánahallgathat, ő hogyan értelmezte a verseit. Ám mi most azért vagyunk itt, hogy a versek új életre keljenek. Már Latinovits rámutatott a *Ködszurkálóban* a *költő* és *kelt* szavak azonos gyök-eredetére, és arra, hogy amit a költő megalkotott, újra és újra *életre kell kelteni* versmondással. Azt is mondta: „egyre nehezebb verssé lenni”, s tudom, versmondóvá lenni sem könnyebb. De azt is tudta Latinovits, milyen nemes feladat közönség elé vinni a verset. Biztatásul közös ügyünkben őt idézem: „Pedig egy verset jól elmondani, akárcsak a szavakat nem szépen, de jól ejteni, tehát igazul, ízesen, hitelesen, hittel, áttételesen, pontosan és határozottan; magamból kiszakadni, a hallgatóságba belezuhanni: a választottak megkönnyebbülése.

Kivételes öröm. Mintha az ember a világ egy kis pontján rendet csinálna.”